

Küreselleşen Dünya Düzeninin Küresel Sonuçları

Global Implications of the Globalizing World Order

ÖZET

Bu çalışmanın amacı küreselleşme kavramı hakkında ortaya konulan çalışmaları görüşleri inceleyerek genel bir çıkarımda bulunmaktır. Zaman geçtikçe ortaya konulan bu çalışmaların güncellenmesi gerekmektedir. Bunun nedeni ise küreselleşmenin hızlı ve aktif bir süreç olmasından ileri gelmektedir. Küreselleşme günümüzde en yaygın olarak kullanılan kavramlardan biridir ve oldukça önemlidir. Meydana gelen gelişmelerin pek çoğu küreselleşmeyle açıklanabilir niteliktedir. Aynı zamanda da ortaya çıkan değişikliklerin temel nedeni küreselleşme sürecidir. Bu bağlamda küreselleşme, araştırılması ve incelenmesi önemli bir süreçtir.

Son yılların en çok konuşulan ve tartışılan kavramı olma özelliğine sahip olan küreselleşme, özel bir güce sahipmişçesine ekonomik, siyasi, sosyal pek çok alanı tesiri altına almaktadır. Aynı zamanda da bu alanlardan etkilenmektedir.

Küreselleşme kavramı tanımlanması güç bir kavram olması sebebiyle kavram hakkında pek çok tanımlama bulunmaktadır. Bu çalışmanın öncelikli amacı bu kavram tanımlarından yola çıkarak yeni bir küreselleşme kavramı tanımlı ortaya çıkarmaktır. Aynı zamanda da küreselleşmenin etkilediği ve etkilendiği tüm alanlar derinlemesine incelenerek ortaya konulacaktır. Diğer yandan ise küreselleşmeye yönelik yaklaşımlar incelenerek ortaya koydukları fikirler ele alınacaktır. Kısacası bu çalışmada küreselleşme tüm yönleriyle incelenerek ifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Siyaset, Ekonomi, Toplum, Kültür.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the existing research and perspectives on the concept of globalization and to draw a general conclusion. As time passes, it becomes necessary to update these studies due to the fast and dynamic nature of the globalization process. Today, globalization is one of the most commonly used and significant concepts. Many of the developments occurring around the world can be explained through globalization. At the same time, globalization itself is the main driving force behind many of these changes. In this context, globalization is an important process that needs to be explored and analyzed.

Globalization, which has become one of the most discussed and debated concepts in recent years, influences many spheres — economic, political, and social — as if it possesses a special power. At the same time, it is also shaped by these spheres.

Since the concept of globalization is difficult to define precisely, there are numerous definitions proposed in the literature. The primary objective of this study is to develop a new definition of globalization based on these existing definitions. Furthermore, the areas that globalization affects and is affected by will be examined in depth. In addition, different approaches to globalization will be analyzed and their main ideas discussed. In short, this study aims to present and explain globalization in all its dimensions.

Keywords: Globalization, Politics, Economy, Society, Culture.

GİRİŞ

Günümüz dünyasında küreselleşme olgusu bireyi, toplumları, kültürleri ve dünyayı algılama biçimimizi derinden etkileyen bir olgudur. Aynı zamanda dünyayı şekillendiren bir olgu konumundadır. Küreselleşmenin anlam genişliği dâhilinde küreselleşme olgusunun toplumsal boyutlarla olan ilişkilerine dair pek çok yaklaşım geliştirilmiştir. Bu durum da küreselleşme karşıtlarının ve yandaşlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu bağlamda küreselleşme olgusu günümüzde en çok tartışılan kavramlardan biri olma niteliğine sahiptir.

Küreselleşme, tüm dünyada yaygın olarak kullanılan bir kavram olma niteliği taşımaktadır ve oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Tanımı pek çok kişi tarafından farklı şekillerde yapılmış ancak tek bir tanım haline getirilememiştir. Bu durum küreselleşmenin oldukça derin bir anlama sahip olduğunun altını çizmektedir. Günümüzde bilim, teknoloji, sanat, ekonomi, toplum, kültür ve siyaset gibi pek çok alanda küreselleşmenin etkilerini görmekteyiz. Bu nedenle küreselleşme, günümüz toplumunu analiz etmek ve anlamak için ayrı bir önem taşır.

Merve Nur Ercan ¹

How to Cite This Article

Ercan, M. N. (2026). Küreselleşen dünya düzeninin küresel sonuçları. *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) 12(2), 226-231. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18818888>

Arrival: 10 October 2025

Published: 28 February 2026

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0000-0002-0022-6427

Küreselleşme, topluma ve toplumu oluşturan tüm unsurlara nüfuz etmiştir. Özellikle toplumu ele alırken küreselleşme kavramından bahsetmediğimiz takdirde yaptığımız analizler büyük ölçüde eksik kalacaktır. Bu nedenle küreselleşme kavramını iyi bir şekilde anlamalı ve açıklamalıyız.

Küreselleşme bir deyişle ‘Yeni Dünya’yı tanımlayan bir kavramdır. Kavram olarak ‘global’ sözcüğünden türemiştir. Buradan hareketle küreselleşme, tüm dünyayı önemli ölçüde etkileyen bir kavramdır. Özetle, küreselleşme, tanımlaması güç ancak anlaşılması oldukça önemli olan bir kavramdır. Bu çalışmada küreselleşme tartışmaları ele alınacaktır. Bunun nedeni ise küreselleşmenin yalnızca bir birey ya da toplum için değil, tüm dünya için elzem olmasındandır.

Küreselleşme kavramı dünya üzerinde yer alan değişimlerin toplumlara etkilerini ele alan bir kavram olması nedeniyle, küreselleşme kültürünü anlamak ve açıklamak oldukça önemlidir.

Bu çalışma öncelikli olarak küreselleşme kavramını anlamayı ve açıklamayı amaçlamaktadır. Öte yandan küreselleşmenin son yıllarda ekonomik, sosyal, siyasi, kültürel boyutlarını da inceleyerek küreselleşmenin dünya üzerindeki rolünü açıklamayı hedeflemektedir.

Çalışmada birinci başlık bağlamında küreselleşme olgusunun kavramsal analizi ve tarihi arka planı ele alınmaktadır. İkinci başlıkta ise küreselleşmenin sonuçlarına odaklanılacaktır.

Çalışmanın Kapsamı ve Yöntemi

Bu çalışma literatürde yer alan kaynaklardan yararlanılarak oluşturulmuştur. Konu bağlamında literatür taraması yapılarak, akademik yayınlar ve aynı zamanda basılı yayınlar da incelenmiştir. Bu çalışmada küreselleşme kavramının siyasal, ekonomik, toplumsal ve kültürel sonuçları ele alınarak genel anlamda küreselleşmenin sonuçları anlaşılabilecektir.

KÜRESELLEŞME OLGUSU, TARİHSEL KÖKENİ, TANIMLAMALARI, KÜRESELLEŞME OLGUSUNA DAİR KAVRAMLAR

Küreselleşme Kavramı

Küreselleşme kavramı, öncelikli olarak ekonomik ve akademik çevrelerde en çok tartışılan kavramlardan biri olma niteliği taşımaktadır. Özellikle akademik çevreler tarafından küreselleşmenin tanımı, küreselleşmeyi ortaya çıkaran sebepler ve küreselleşmenin sonuçları aynı zamanda küreselleşmenin olumsuz ve olumlu etkileri de farklı fikirlerle incelenerek açıklanmaktadır. Bu açıdan küreselleşme kavramına dair küreselleşme süreci için birçok tanım ve açıklama yapılmıştır (Dumanlı,2013: 1).

Küreselleşme için geçmişin bir göstergesi olan yeni bir çağın başlangıcı tanımlaması yapılmak isteniyorsa, ancak yeni ile hâlihazırda var olanı yan yana getirmek bu tanımın yapılmasını sağlar. (Osterhammel ve Petersson, 2019: 15).

Küreselleşme kavramı en geniş tanımıyla dünyada yer alan tüm ilişkilerin küresel boyutta giderek daha da derinleşmesi, hızlanması ve büyümesi anlamına gelmektedir. Aynı zamanda küreselleşme, modern hayatı şekillendiren hızla gelişen bağımlılıklar ağını da ifade etmektedir. (Fırat,2021: 166)

Küreselleşme Kavramının Tanımı

Küreselleşme kavramı çok boyutlu bir kavram olması nedeniyle tanımlanması oldukça zordur. Çünkü kavram bünyesinde pek çok boyutu barındırmaktadır. Bu nedenle yapılan tanımlar küreselleşme tüm boyutlarıyla ifade edememektedir. Küreselleşmenin tanımına dair bazı yaklaşımlar örnek olarak gösterilmiştir.

Günümüz küreselleşme literatüründe çok boyutlu bir fenomen olarak karakterize edilen küreselleşmenin (globalization) bir terim olarak hayatımıza dâhil oluşu 20. yüzyılı bulsa da onu, geçmişi yüzyıllar öncesine uzanan tarihsel bir süreç olarak da değerlendirmek mümkündür (Gencer,2022: 3).

Küreselleşme, hem yerele hem de evrenselliğe doğru ilerleyen bir süreci ifade eder. Son derece dinamik ve değişken bir yapıya sahiptir. Her geçen gün dünyanın farklı alanlarını bünyesine almaya devam eden küreselleşme, bu sayede mevcut yapısını sürekli olarak değiştirmektedir (Bayar, 2008: 34).

Günümüze kadar küreselleşme kavramı üzerinden yapılmış olan tanımlamaları incelediğimizde bu tanımlardan bazılarında küreselleşme kavramının kimileri açısından kapitalizmin maskesini düşürmek için faydalı olan ve bu sayede kapitalizmin kötü yüzünü ortaya koymaya yarayan güzel bir fırsat olarak sayıldığını görmekteyiz. Ancak kimileri için küreselleşme kavramı günümüzdeki ekonomik sürecin gelişmesini ve büyümesini sağlayan mecburi bir zorunluluğun yasal uygunluk ifadesi olarak görülmektedir (Kartal,2007:254).

Küreselleşmenin Kökeni ve Tarihi

Küreselleşmenin çok eski zamanlardan itibaren var olduğu ve yeni bir olgu olmadığı ifade edilmektedir. Sosyal bilimciler milattan önce binyıldan beri pek çok yüzyıllık uzun hegemonik ve ekonomik devrelere atıfta bulunmaktadır. Aynı zamanda küresel sisteme benzer bir şeyin medeniyetin Akdeniz'in doğusunda oluşmasından önce, modern kapitalizmin ortaya çıkışından çok daha evvel var olduğunu ileri sürmektedirler (Kartal,2007:258).

Küreselleşmenin oluşum ve gelişim süreci Avrupa'da on beşinci yüzyılın başlarında başlayıp on sekizinci yüzyılın hemen hemen ortalarına kadar sürmüştür. Bu süreçte ulus topluluklar yavaş yavaş meydana gelmiştir ve Ortaçağ'ın ulus ötesi sistemi çökmüştür. Katolik kilisesinin uygulama alanı artmıştır. Birey anlayışları ve insanlığa dair düşünceler ön plana çıkmıştır. Küreselleşmenin esas başlangıç evresi ise Avrupa'da on sekizinci yüzyılın tahmini olarak ortasından 1870 li yıllara kadar sürmüştür (Dumanlı,2013:1).

Küreselleşme kavramı yeni bir olgu olmasa da dünya çapındaki önemli etkilerini son yıllarda daha fazla görmekteyiz. Bu durum da küreselleşmenin farklı bir boyutta ilerlediğini göstermektedir. Bunun nedeni de günümüzde iletişim ve haberleşmenin oldukça kolay ve hızlı olmasından ileri gelmektedir. Gerek elit gerek popüler kültüre ait olan araçlar sayesinde küreselleşme, geçmişe oranla çok daha hızlı bir biçimde yayılabilmektedir.

KÜRESELLEŞMENİN SONUÇLARI

Küreselleşmenin Siyasal Sonuçları

Küreselleşmenin siyasal izdüşümleri, dünya genelindeki güç dağılımının parçalı yapısını yitirerek çift kutuplu sistemden tek kutuplu bir düzene evrilmesiyle açıklanabilir. Bu süreçte, çok uluslu organizasyonların sahip olduğu sermaye gücü ve temsil yeteneği, ulus devletlerin geleneksel iktidar alanlarını kendi kontrolüne geçirmeye başlamıştır. Söz konusu otorite kaybı, özellikle gelişmekte olan veya geri kalmış ülkeler nezdinde çok daha belirgin bir hal almıştır. Ticari akışlar, sermaye hareketliliği ve bilimsel-teknolojik ilerlemeler artık milli sınırları aşarak ulus ötesi bir nitelik kazanmış; bu değişim ise ülkeler arası iş birliği ve diplomatik ilişkilerin doğasını temelden başkalaştırmıştır. Emre Kongar'ın yaklaşımına göre küreselleşmenin siyasi boyutu, Sovyetler Birliği'nin çöküşünün ardından ABD'nin küresel ölçekte tek hâkim güç veya "dünya jandarması" olarak konumlandığı tek kutuplu bir yapıyı temsil etmektedir (Talas, 2022: 103-110).

Küreselleşme süreci, ulus devletlerin ve hükümetlerin egemenlik yetkilerini büyük ölçüde kısıtlamıştır. Bu durum, yönetim yetkisini demokratik yollarla parlamentolara devreden bireylerin, kendi geleceklerini tayin etme gücünün de zayıflaması anlamına gelmektedir. Günümüz dünyasında toplumların yaşamını büyük ölçüde şekillendiren kritik kararların artık halklar tarafından değil, yalnızca kendi hissedarlarının çıkarlarını gözetten devasa şirketler ile IMF ve Dünya Ticaret Örgütü gibi "küresel elitlerin" kontrolünde olduğu varsayılan yapılar tarafından alındığı kanısı güçlenmiştir. Bu tablo, geleneksel siyaset kurumunun işlevselliğinin derinlemesine sorgulanmasına ve "siyasetin sonu" tartışmalarının alevlenmesine zemin hazırlamaktadır. Küreselleşmenin lokomotif olan çok uluslu şirketlerin devlet egemenliğine yönelik bu müdahaleci yaklaşımı, toplumlar nezdinde bir "kültürel sömürgeleşme" endişesinin doğmasına yol açmaktadır (Talas, 2022: 103-110).

Küreselleşme süreci, merkezi devlet yapısına karşı mikro milliyetçilik ve etnik/dini temelleri alt kimlikleri canlandırarak parçalı bir siyasi sistemi teşvik etmektedir. Bu durum özellikle az gelişmiş toplumlarda ve stratejik kaynakların bulunduğu bölgelerde, küresel güçlerin maliyetsiz ve gümrüksüz hareket edebilmesi için uygun bir zemin hazırlamaktadır. Siyasal sorunların çözümü artık ulusal sınırları aşarak Paris Şartı ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi uluslararası mekanizmaların denetimine girmiştir. Küreselleşen dünya düzeninde, ulus devletin yerini sivil toplum örgütleri, medya ve uluslararası finans kuruluşları almaktadır. Bu bahsi geçen üç aktör, toplumları küresel menfaatlere göre yönlendirmek, seçimleri etkilemek ve rejim değişikliklerini tetiklemek için kullanılan en etkin araçlardır. Yakın dönemlerde bazı ülkelerde yaşanan siyasal dönüşümler, küreselleşmenin bu yöntemlerle devlet yapılarını nasıl yeniden şekillendirdiğinin bir göstergesi niteliğindedir (Talas, 2022: 103-110).

Küreselleşmenin Kültürel Sonuçları

Günümüz dünyasında medya ürünlerinin üretimi ve küresel ölçekte dağıtımı, az sayıda devasa medya bütünlüğünün kontrolü altındadır. Bu durum, küresel kültürün büyük ölçüde but şirketlerin çıkarları doğrultusunda yönlendirildiği ve özellikle ABD merkezli bir "küresel kitle kültürü" yaratıldığı eleştirilerini beraberinde getirmektedir.

Küreselleşme, sadece uluslararası politik bir süreç değil; insanların gündelik yaşamlarını, toplumsal kurumlarını ve kimliklerini doğrudan etkileyen bir olgudur. Medya metinlerinin kültürü şekillendirme gücü, medyadaki küreselleşmeyi aslında kültürel küreselleşmenin en temel belirleyicisi ve itici gücü haline getirmiştir (Varol, 2017: 399-424).

Heywood (2011), kültürel küreselleşmeyi, dünyanın herhangi bir noktasında üretilen bilgi ve imgelerin küresel dolaşıma girerek uluslar, bölgeler ve bireyler arasındaki kültürel farklılıkları "düzleştirme" eğilimi olarak tanımlar.

Yeni medya düzeni, yerel kültürel tüketim alışkanlıklarını dönüştürürken, bağımsız kültür üretimini zorlaştırmakta ve ulusal kimlikler için bir tehdit oluşturmaktadır. Bu kaygılar, literatürde "kültürel homojenleşme" (tek tipleşme) eleştirilerinin de temel dayanağını oluşturur (Varol, 2017: 399-424).

Kültürel homojenleşme savı, Batılı değerlerin —özellikle de ABD'nin— siyasal, ekonomik ve toplumsal normlarının dünya üzerinde egemen değerler haline geldiği iddiasına dayanır. Stuart Hall (1991), bu süreci "Amerikan yaşam tarzının küreselleşmesi" olarak niteler ve küresel kitle kültürünün Batı merkezli teknoloji, sermaye ve "öyküler" tarafından beslendiğini savunur. George Ritzer ise bu durumu daha spesifik bir kavramla, "McDonalddlaştırma" olarak adlandırır. Ritzer'e göre, fast-food restoranlarındaki üretim süreci, franchising sistemi aracılığıyla sadece bir yemek tarzını değil; rasyonalizasyon süreçlerini, tek tip tüketim kalıplarını ve yaşam biçimlerini de farklı ülkelere transfer etmektedir. Bu sistemde kültürel farklılıklar göz ardı edilmekte, dünyanın en ücra köşelerindeki bireyler aynı müzikleri dinlemekte, aynı filmleri izlemekte ve aynı tüketim ikonlarını (Bart Simpson, Coca-Cola vb.) tanımaktadır (Varol, 2017: 399-424).

Kültürel çeşitliliğin yok edildiğini savunan bu yaklaşım, özünde "Kültür Emperyalizmi" tezine dayanmaktadır. Liesbeth de Block ve David Buckingham (2007) gibi araştırmacılar, bu modelin birincil hedef olarak ABD'yi gösterdiğini belirtirler. Bu yaklaşıma göre ABD medyası, yerel kültürlerle belirli bir ideolojiyi ve dünya görüşünü empoze ederek onları aşındırmakta; hegemonyasını fiziksel bir işgalden ziyade "Coca-colalaştırma" olarak adlandırılan kültürel egemenlik üzerinden sürdürmektedir. Bu durum, kapitalist büyüme ve pazar genişlemesinin kaçınılmaz bir sonucu olarak görülmektedir (Varol, 2017: 399-424).

Genel olarak özetleyecek olursak, küreselleşmenin kültürel sonuçları sadece bir "tek tipleşme" olarak görülemez; aksine ekonomik gücün her zaman mutlak bir ideolojik egemenlikle sonuçlanmadığı, yerel ve küresel olanın sürekli bir müzakere içinde olduğu hibrit bir süreçtir.

Küreselleşmenin Toplumsal Sonuçları

Sürekli dönüşen ve ilerleyen modern dünyada; iktisadi, siyasal ve toplumsal bağların evrensel ölçekte derinleşmesi, farklı inanç sistemlerinin ve kültürel beklentilerin daha yakından analiz edilmesine zemin hazırlarken bireyler arası etkileşimi de artırmıştır. Küresel düzeyde yaşanan bu dinamizm, toplumların geleneksel homojen yapılarını aşındırarak çok sesli ve heterojen bir kimliğe bürünmelerine neden olmuştur. Bir ulusun temel direkleri olan dil ve kültürün, bu süreçteki stratejik rolü dikkate alındığında; küreselleşmenin toplumsal, dilbilimsel ve zihinsel izdüşümlerinin kolektif yaşamda radikal dönüşümleri tetiklediği söylenebilir. Bu bağlamda, günümüzün sosyal pratikleri ile eğitim stratejilerinin, söz konusu küresel değişimlere uyum sağlayacak şekilde yeniden yapılandırıldığı gözlemlenmektedir (Aytekin, 2022: 14).

Küreselleşme, iletişim teknolojilerinin sağladığı imkanlarla Batı kültürünün gelişmekte olan toplumlar üzerinde baskın bir figür haline gelmesine aracılık etmiştir. Bu tek yönlü kültürel akış, yerel değerleri dönüştürme potansiyeli taşıırken; toplumlar bu etkiye karşı ya direnç göstermekte ya da süreci onaylayarak eklemlenmektedir. Milli bilinci güçlü toplumlar dışarıdan gelen bu kültürel dayatmaya karşı savunma refleksi geliştirirken, milli kültür politikalarının eksikliği bu sürecin dirençsizce kabullenilmesiyle sonuçlanmaktadır (Mahiroğulları, 2010).

Teknolojik ilerlemelerle birlikte fiziksel mesafelerin ve sınırların önemini yitirmesi, toplumları homojen yapılarından sıyrarak heterojen bir hale getirmiştir. Ancak bu mekânsal daralma, kapalı toplumlarda geleneksel normların bozulacağı endişesini ve ciddi bir güvenlik kaygısını tetiklemektedir. Bu noktada en temel engellerden biri, bireylerin kendi kültürlerini merkeze alarak diğerlerini bu ölçüte göre aşağıladıkları etnosantrizm eğilimidir. Kendi değerlerini mutlak doğru kabul eden bu anlayış, farklı olanı kategorize etme ve stereotipleştirme eğilimini doğurarak toplumsal kutuplaşmayı derinleştirmektedir (Aytekin, 2022: 14).

Özellikle kapalı toplumlarda bu durum, yabancıya karşı duyulan korku ve nefreti ifade eden zenofobi kavramıyla somutlaşır. Zenofobinin temelinde, yabancı etkilerin mevcut toplumsal düzeni sarsacağı korkusu yatmaktadır. Dogmalara ve kabile tipi dayanışmaya bağlı kapalı toplumların aksine; demokrasi ve mantık üzerine kurulu açık toplumlar, farklılıkları bir zenginlik olarak kabul edip etkileşime açık kalabilmektedir. Sonuç olarak, küreselleşmenin sınırları belirsizleştirdiği dünyada toplumların konumu, yabancı korkusunu aşma ve evrensel bir hoşgörü zemininde bütünleşme yeteneklerine göre şekillenecektir (Özmete, Yıldırım ve Duru, 2018: 193)

Küreselleşmenin Ekonomik Sonuçları

Küreselleşme olgusu, iktisadi yapıların hem kurumsal işleyiş hem de normatif kurallar çerçevesinde çok boyutlu bir transformasyona uğramasına yol açmıştır. Bu sürecin en belirgin yansımalarından biri, çok uluslu şirketlerin

küresel ölçekte büyüme stratejileri izleyerek stratejik ittifaklar kurması ve sermaye birleşmeleri yoluyla devasa yapılara dönüşmesidir. Söz konusu birleşmeler, üretim ve operasyon süreçlerinde ciddi maliyet avantajları sağlarken, aynı zamanda kâr marjlarının küresel ölçekte maksimize edildiği yeni bir ekonomik iklim yaratmıştır. Bu yapısal değişimin itici gücünü ise bilgi teknolojilerinde yaşanan devrim niteliğindeki gelişmeler oluşturmaktadır; zira bilginin işlenme, depolanma ve ekonomik bir değere dönüştürülme hızı, küreselleşen pazarın sunduğu imkânlarla daha önce hiç olmadığı kadar ivme kazanmıştır.

Piyasaların birbirine bu denli eklemlenmesi ve karşılıklı bağımlılık ilişkisinin derinleşmesi, ekonominin ötesinde sosyal, siyasal ve kültürel düzlemlerde de yansımalar bulmaktadır. Birbirine iktisadi olarak kenetlenen toplumların, bu etkileşim kanalları üzerinden birbirlerinin kültürel kodlarını ve yaşam biçimlerini daha yakından tanıma fırsatı bulduğu söylenebilir. Ancak küreselleşmenin bu somut ekonomik etkileri, tüm toplumsal katmanlarda ve coğrafyalarda homojen bir biçimde hissedilmemektedir. Sürecin yarattığı sonuçlar, toplumların sahip olduğu finansal kaynaklar, teknolojik altyapı ve genel zenginlik düzeyiyle doğrudan korelasyon içindedir.

Neticede, küreselleşmenin getirdiği fırsatlardan yararlanabilmek veya bu sürecin yarattığı risklere karşı direnç gösterebilmek, toplumların ekonomik "varlık" veya "yokluk" derecesine göre şekillenmektedir. Ekonomik sermaye ve kurumsal güç, küreselleşme mekanizmalarında sadece birer sonuç değil, aynı zamanda o sistem içinde etkin bir aktör olup olunamayacağını tayin eden en temel belirleyici faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır (Talas,2014: 34).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada ifade edildiği üzere küreselleşme kavramı oldukça derin manalar içeren ve pek çok alandan etkilenip, pek çok alanı da etkileyen bir kavramdır. Bahsi geçen küreselleşme kavramı, günümüz dünyasında en yaygın olarak kullanılan kavram olması açısından, tanımının yapılması oldukça güçtür. Kısa bir ifadeyle küreselleşme uluslararası bir bütünleşme sürecini ifade etmektedir. Burada ifade edilen bütünleşme tüm alanları kapsamaktadır.

Küresel dünya düzeninde tek bir toplum, küresel köy oluşturulmaya çalışılırken pek çok değişim meydana gelmiştir. Amerikanlaşma denilen kavram çerçevesinde tüm toplumlar Amerikan kültürüne benzemeye başlamıştır. Bireyler aynı yiyecek, içecek ve müzikleri tüketmeye başlamışlardır ve bu bağlamda da ortaya bir tüketim kültürü çıkmıştır. Başka bir deyişle küreselleşme sürece aynı maddeleri tüm toplumların tüketmesine neden olarak küresel bir tüketim toplumu meydana getirmiştir. Bu bağlamda Descartes'in bilinen sözü olan "Düşünüyorum öyleyse varım" cümlesi, "Tüketiyorum öyleyse varım" şekline bürünmüştür.

Bu çalışmada küreselleşme kavramı tanımlamaya çalışılmış, mevcut küresel düzende meydana gelen değişimler incelenmiş ve küreselleşmenin sonuçları ele alınmıştır. Bu doğrultuda küreselleşme kavramının önemi anlaşılmış ve açıklanmıştır.

Bu çalışma, literatürde yer alan çalışmalar incelenerek oluşturulmuştur. Çalışmanın ortaya çıkmasındaki en büyük zorluk konunun çok derin bir içeriği sahip olmasından ileri gelmiştir. Öyle ki kavramın derin anlamları ve etkilediği pek çok alanın bulunması inceleme ve özetleme aşamasının zor olmasına neden olmuştur.

Bu konunun seçilmesindeki temel amaç, günümüzde karşılaştığımız pek çok durumun küreselleşme üzerinden açıklanabildiğini görmekten kaynaklanmaktadır. Pek çok olgunun nedeni ve sonucu olan küreselleşme günümüzde oldukça önemli bir kavramdır.

Bu çalışma ele alınırken literatürde bulunan kaynaklar derinlemesine incelenmiştir. Küreselleşme kavramı yaygın ve önemli bir kavram olması nedeniyle literatürde çok fazla kaynak mevcuttur. Ancak küreselleşme çok derin bir kavram olma niteliğini taşımaktadır. Bu durum da küreselleşmenin tüm boyutlarıyla ele alınmasını zorlaştırmaktadır. Bu çalışmada küreselleşme tüm boyutlarıyla ele alınmaya çalışılmıştır. Küreselleşme kavramının tanımı, tarihsel gelişimi ve küreselleşmenin sonuçları incelenerek özet niteliğinde bir çalışma ortaya koymak hedeflenmiştir.

Küreselleşme gün geçtikçe yeni değişimlere yol açmakta ve bizzat kendisi de değişime uğramaktadır. Dolayısıyla küreselleşme kavramına dair yeni çalışmalar literatüre eklenmelidir. Küreselleşme, güncel olanı tüm dünyaya yayarken onu incelemek, araştırmak ve anlamak her daim elzem olacaktır.

KAYNAKÇA

ARTAN, C. (2020). Küreselleşme Ve Popüler Kültürün Yükselişi. Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi, (4), 25-35.

ATEŞ, E., AYTEKİN, H. (2022). Küreselleşme Ekseninde Kültür Ve Dil Olgusu. The Journal of Academic Social Science (129), 14-26).

- AYTEKİN, İ. (2013). Küreselleşme Ve Ekonomik Küreselleşme. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1 (2) , 123-134.
- BAYAR, F. (2008). Küreselleşme Kavramı Ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye. Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi, 32, 25-34, 202.
- MAHİROĞULLARI, A. (2010). Küreselleşmenin Kültürel Değerler Üzerine Etkisi 0 (50) , 1275-1288.
- ÖZMETE, E., YILDIRIM, H., DURU, S. (2018). Yabancı Düşmanlığı (Zenofobi) Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 18/40
- TALAS, M. (2022). Küreselleşmenin Siyasal Sonuçları. Düşünce Dünyasında Türkiz, 2(7), 103-110.
- TALAS, M. & Kaya, Y. (2014). Küreselleşmenin Ekonomik Sonuçları, 6(2), 25-35.
- VAROL, S. F. (2017). Medyanın Küreselleşmesi: Neden-Sonuç Ekseninde Bir Değerlendirme. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 5(1), 399-424.